

Джеръм К. Джеръм

В памет на Джон Ингърфилд
и неговата жена Анна
Повест из живота на стария
Лондон в две глави

Глава първа

Ако стигнете с метрото до Уайтчепъл роуд (Източната станция) и сядайки в един от жълтите трамвайни вагони, които пътуват оттам по Комершъл роуд покрай кръчмата „Джордж“, където стърчи (или е стърчал някога) висок пилон, под който пък седи (или е седяла някога) възрастна търговка на свински крачета – по половин пенс парчето – ще попаднете на това място, където арката на железопътния мост косо пресича пътя, ще слезете и ще свиете надясно в тясна, шумна уличка, водеща към реката, а след това отново надясно, в още по-тясна уличка, която ще познаете лесно по кръчмата на единия ъгъл (явление съвсем нормално) и магазинчето на търговеца на различни употребявани морски стоки на другия, където необикновено твърди и неудобни дрехи с гигантски размери се полюшват от вятъра, напомняйки привидения – така ще се доберете до запуснато гробище, заобиколено с ограда и обкръжено от всички страни с унили, пренаселени къщи. Тъжно изглеждат тези стари къщици, макар животът да кипи пред техните вечно отворени врати. Самите те и старата църква сред тях са като че уморени от несекващия шум. Може би след като са прекарали тук толкова години, вслушвайки се в дълбокото мълчание на мъртвите, те смятат гласовете на живите за досадни и безсмислени.

Надниквайки през оградата откъм реката, ще видите в сянката на опушената църква (в случай, че слънцето успее да пробие и да хвърли въобще каквато и да било сянка в това царство на вечния сумрак) необикновено висок и тесен надгробен камък, някога бял и изправен, а сега разклатен, наклонил се от времето. На камъка е изсечен барелеф, в което ще се убедите, ако приближите, ползвайки се от вратата в противоположния край на гробищата. Барелефът - доколкото е възможно да се разгледа, понеже е силно пострадал от времето и мръсотията – изобразява проснат на земята човек, над който се е навел някакъв друг, а малко подалече се намира някакъв предмет с толкова неясни очертания, че може да се приеме и за ангел, и за стълб.

Под барелефа са издълбани думите (сега вече наполовина изтрити), които послужиха за заглавие на нашата повест.

Ако ви се случи в неделна сутрин да бродите по тия места, където долитат звуците на пукнатата камбана, зовящи немногобройните и със старомоден вид енориаши, задвижвани от силата на навика, на

богослужение под покритите с мухъл сводове и се заприказвате със старците, седящи понякога в своите дълги сюртуци с медни копчета на ниския камък край счупената решетка, те, вероятно ще ви разкажат тази повест, както я рзказаха и на мене много отдавна, толкова отдавна, че даже не ми се иска да си припомням кога е било.

Но, ако вие не пожелаете да си създавате затруднения или ако на старците, пазещи в паметта си тази история, им е омръзнало да я разправят и никой никога повече не би могъл да ги предизвика на разговор, то в такъв случай я записвам за вас.

Но не съм в състояние да предам тази история точно така, както ми я разказаха, понеже за мен това бе само легенда, която чух и запомних, за да я преразкажа после за пари, докато за тях тя беше нещо, случило се в действителност и подобно нишки, вплетено в тъканта на собствения им живот. По време на разказа лицата, които аз не можех да видя, плуваха в тълпата, обръщаха се и гледаха към тях, и гласовете, които не можех да чуя, говореха с тях през шума на улицата, така че в слабите, треперливи звуци на старческата реч нежно звучеше дълбоката музика на живота и смъртта и моята история в сравнение с техния разказ прилича повече на дрънканиците на някаква лелка в сравнение с признанията на човек, сам изпитал цялата тежест на една истинска битка.

* * *

Джон Ингърфилд, собственик на завод за мас в Лаймхаус, произхожда от пресметлив, практичен род. Първият представител на този род, когото окото на Историята, прониквайки през гъстата мъгла на миналите столетия, успява да различи малко по-отчетливо, е дългокос, загорял в морски странствания човек, наричан от хората различно, Инге или Унгер. Наложило му се да пресече дивото Северно море, за да се добере дотук. Историята съобщава за това, как той заедно с неголям отряд свирепи воители дебаркирали в пустинния бряг на Нортумбрия; ето го, стои, вглеждайки се в далнините на страната, в която е попаднал и цялото негово имущество се намира зад гърба му. То се състои от бойна секира на стойност горе-долу четиридесет стюка в пари от онова време. Спестовният човек обаче, надарен с делови качества, ще успее да извлече голяма печалба даже от малкия основен капитал. За срок, който на хората, свикнали с нашите съвременни темпове, ще се стори недостижимо кратък, бойната секира се превърнала в обширни ниви, пасбища и охранени стада, размножаващи се с бързината, каквато нашите скотовъдци не са и снъвали. Потомците на Инге очевидно са наследили таланта на своя

предшественик, понеже делата им процъфтяват, а състоянието се умножава. Този род винаги се е състоял от хора, правещи пари. Те се сражават за пари, женят се за пари, живеят за пари и са готови да умрат за пари.

В онези времена, когато най-търсената и ценна стока по пазарите на Европа се смятали силната ръка и твърдият дух, всички Ингърфилдовци /понеже името „Инге“, отдавна вкоренено на йоркширската почва почнало да звучи именно така/ били наемници и предлагали своята силна ръка и твърд дух всекиму, който плащал повече. Знаели цената си и зорко внимавали да не се минат; но ключвайки сделката, се сражавали храбро, защото били стабилни хора, верни на своите убеждения, макар убежденията им да не били особено възвишени.

Минавало времето и хората узнали за несметните съкровища оттаък океана, очакващи храбреците, които ще съумеят да покорят морските пространства; и спящият дух на стария нормандски пират се пробудил в тяхната кръв и дивата морска песен, която никога не били слушали, зазвучала в ушите им; и те построили кораби и отплували към бреговете на Америка, и, както винаги, завладели огромни богатства.

Впоследствие, когато Цивилизацията почнала да съставя и да въвежда по-строги правила на играта и когато мирните пътища ставали по-доходни от насилствените, Ингърфилдовци се превърнали в солидни и трезви търговци, понеже честолюбивите им помисли се предавали неизменими от поколение на поколение, а различните професии били само различни средства за постигането на една и съща цел.

Може да са били хора сурови и жестоки, но справедливи – в този смисъл, в който те самите са разбирали справедливостта. Те се ползват със славата на добри съпрузи, бащи и стопани, но при това веднага ще забележим, че към тях изпитват по-скоро уважение, отколкото любов.

Тези хора си искали дълговете до последния фартинг, но не са били лишени и от съзнанието за собствените си задължения и отговорности. И не само това, случвало им се да проявяват и героизъм, което е присъщо на великите. Историята е съхранила паметта за това, как някой си капитан Ингърфилд, завръщайки се с несметни съкровища от Западна Индия, – по какви начини му се е наложило да събере своите богатства по-добре тук да не говорим, – бил застигнат от кралска фрегата в открито море. Капитанът на кралската фрегата учтиво се обръща към капитан Ингърфилд с молба да бъде тъй любезен и незабавно да предаде един човек от екипажа си, който тъй или иначе станал несимпатичен на приятелите на краля, с цел /споменатото несимпатично лице/ да бъде

светкавично обесен на нок-реята.

Капитан Ингърфилд вежливо отвърща на капитана на кралската фрегата, че той /капитан Ингърфилд/ с най-огромно удоволствие ще обеси когото и да било от своя екипаж, който заслужава това, но няма да преотстъпи правата си нито на краля на Англия, нито на когото и да е друг по целия божи океан. Капитанът на кралската фрегата заявява на това, че ако несимпатичното лице не бъде незабавно предадено, той, за най-голямо съжаление, ще се види принуден да изпрати капитан Ингърфилд заедно с кораба му на дъното на Атлантическия океан. Отговорът на капитан Ингърфилд гласи: "Именно това ще ви се наложи да направите, преди да ви предам един от моите хора." – и атакува огромната фрегата с такава ярост, че след тричасов бой капитанът на кралската фрегата счита за нужно да възобнови преговорите и отправя ново послание, учтиво признавайки доблестта и воинското изкуство на капитан Ингърфилд и предлага – след като онзи е направил достатъчно в поддръжка на своята чест и доброто си име, да пожертва сега нищожната причина за раздора, получавайки по такъв начин възможност да се скрие заедно със своите богатства.

– Съобщете на своя капитан – вика в отговор Ингърфилд, разбрал вече, че освен пари има и други ценности, за които си струва да се сражава, – че „Дивата гъска“ вече е прелетала морето, с корем, натъпкан със съкровища и ако на Бога бъде угодно, ще прелети и този път, но собственикът и матросите на този кораб плават заедно, сражават се заедно и заедно умират!

След което кралската фрегата открива още по-яръстна стрелба и успява в края на краищата да изпълни своята закана. Отива към дъното „Дивата гъска“, защото е свършил последния лов, отива към дъното с нос, забит във водата с развени флагове и заедно с нея отиват към дъното всички, които са останали на палубата; те и до днес лежат на дъното на Атлантическия океан, собственикът и матросите, един до друг, охранявайки своите съкровища.

Този случай, чиято достоверност не подлежи на съмнение, убедително свидетелства за това, че Ингърфилдовци, хора жестоки и алчни, стремящи се да придобият по-скоро пари, отколкото любов и предпочитат хладния допир до златото пред топлите чувства на близки и роднини, все пак носят дълбоко в сърцата си благородните семена на мъжеството, които обаче не успяха да дадат плодове върху неплодната почва на честолюбието.

Джон Ингърфилд, героят на нашата повест е типичен представител

на своя древен род. Той разбрал, че производството на масло и мас е едно макар и не особено приятно, но твърде доходно занимание. Живее във веселите времена на крал Джордж III, когато Лондон се превръща в град на ярко осветените нощи. Търсенето на масло, мас и други подобни стоки постоянно нараства и младият Джон Ингърфилд строи голям завод и склад в новото предградие Лайм-хаус, разположено между вечно оживената река и пустинните пространства, наема много работници, влага в това дело своя твърд дух и процъфтява.

През всичките години на своята младост се труди и трупа пари, пуска ги в оборот и отново трупа. Достигайки средна възраст, той става богат човек. Основната задача на живота му – натрупването на пари – всъщност е изпълнена: неговото предприятие е стъпило твърдо на краката си и ще се разширява и по-нататък, изисквайки все по-малко контрол. Дошло време да се помисли за втората важна задача, да се обзаведе с жена и дом, понеже Ингърфилдовци са били винаги добри граждани, достойни бащи на семейства и гостоприемни домакини, устройвали пищни приеми за своите приятели и съседи.

Джон Ингърфилд, седейки на твърдия стол с висока облегалка в своята скромно, но солидно обзаведена столова на втория етаж и бавничко попийвайки порто, се съветва със самия себе си.

Каква трябва да бъде тя?

Той е богат и може да си позволи да потърси добра стока. Трябва да е млада и красива, за да стане достойно украшение за разкошния дом, който той ще вземе за нея в модния квартал Блумсбъри, по-далече от миризмата на масло и сланина. Трябва да е възпитана, с приятни, изискани маниери, за да очарова гостите му и да предизвиква уважение и доверие към него; и, най-главното, да бъде от добро семейство с достатъчно клонесто родословно дърво, в сянката на което би могъл да се скрие от очите на обществото заводът за мас.

Останалите присъщи или неприсъщи й качества не го интересуват особено. Разбира се, тя ще бъде добродетелна и умерено благочестива, както се полага за жена. Не би било зле също, ако се окаже с мек характер и отстъпчива, но то не е чак толкова важно, във всеки случай, за него: Ингърфилдовци не принадлежаха към типа мъже, които се оставят жените им да показват характер.

Решавайки за себе си КАКВА трябва да е жена му, той премина нататък към въпроса КОЯ ще бъде. Кръгът на познанствата му в обществото е твърде тесен. Методично подрежда в паметта си всички, мислено оценявайки всяка позната девойка. Някои от тях са очарователни, някои

– просто хубавички, някои – богати; но сред тях няма нито една, която поне малко да се приближава към толкова грижливо създадения идеал.

Мисълта за годеницата е постоянно в ума му и той размишлява по този въпрос в паузите между другите си дела. В свободните минути записва имена по реда, в който те се явяват в паметта му на специален лист хартия, забоден в чекмеджето на бюрото. Пренарежда списъка по азбучен ред и внася в него всички, за които успява да си спомни, критически го преразглежда и прави бележки срещу всяко име. Като краен резултат – става му ясно, че жена трябва да търси измежду своите познати.

Той има приятел, или по-скоро познат, съученик, превърнал се в една от онези любопитни мухи, които във всички времена, бръмчейки, се въртят в най-избраните кръгове и за които, доколкото те не блестят нито с оригиналност или богатство, нито с особен ум или възпитание, хората неволно си мислят: „И как, по дяволите, успяват да проникнат там!“ Веднъж като среща случайно на улицата този човек, той го хваща под ръка и го кани на обяд.

Веднага щом остават сами пред бутилка вино и орехи, Джон Ингърфилд, замислено трошейки между пръстите си един твърд орех, казва:

– Уил, мисля да се женя.

– Прекрасна идея, наистина, просто ме възторгна – отвръща Уил, интересувайки се от тази новина малко по-малко, отколкото от тънкия букет на мадейрата, от която с удоволствие отпива. – За кого?

– Засега още не знам – отговаря Джон Ингърфилд.

Познатият го разглежда над чашата лукаво, без да е уверен струва ли си да се размеее или следва да се отнесе към думите на Джон съчувствено.

– Искам да ми намериш жена.

Уил Каткарт оставя чашата и го гледа с изумление.

– Ще се радвам да ти помогна, Джек – запъвайки се мънка разтревожен. – Кълна се в Бога, бих се радвал; но, честна дума, не познавам нито една жена, която да ти препоръчам. Кълна се в Бога, нито една!

– Ти се срещаш с много: искам да потърсиш такава, която БИ МОГЪЛ да ми препоръчаш.

– Разбира се, мили мой Джек! – отговаря Уил и въздъхва облекчено. – Досега аз никога не съм мислил за тях точно в този смисъл. Не се съмнявам, че ще успея да намеря точно такава девойка, каквато ти е нужна. Ще положа всички усилия и ще ти се обадя.

– Ще ти бъда твърде признателен – спокойно произнася Джон Ингърфилд. – Сега е твой ред да ми направиш услуга, Уил. Както аз ти направих навремето, ако помниш.

– Никога няма да го забравя, мили Джек – мърмори Уил, чувствайки се малко неловко. – То бе толкова великодушно от твоя страна. Ти ме спаси от разорение, Джек: ще помня това до края на своите дни, кълна се в Бога, до края на своите дни.

– Няма защо да се обременяваш за толкова дълго време – възразява Джон с едва доловима усмивка върху твърдите устни. – Срокът на полицата изтича в края на следващия месец. Тогава плащаш дълга и забравяш цялата тази история.

Уил чувства, че столът, на който седи, почва да става неудобен, а мадейрата като че губи своя аромат. От него се изтръгва кратък нервен смях.

– Дявол да го вземе – казва той. – Нима толкова скоро? Съвършено бях забравил срока.

– Колко хубаво, че ти напомних – отговаря Джон и усмивката на устните му става по-отчетлива.

Уил се върти на стола.

– Боя се, мили Джек – казва той, – че ще ми се наложи да те помоля да отложиш полицата най-много за месец или за два, дяволски ми неприятно, но през тази година никак не съм добре с парите. Работата е там, че самият аз не мога да си получа взиманията от моите длъжници.

– Наистина е много неприятно – отговаря приятелят му, – още повече, че никак не съм сигурен дали ще мога да отсроча полицата.

Уил го гледа с нескрита тревога:

– Но какво да правя като нямам пари?

Джон Ингърфилд повдига рамене.

– Не искаш ли да кажеш, мили Джек, че ще ме вкараш в затвора?

– А защо не? Нали там затварят и други хора, които не са в състояние да си платят дълговете.

Тревогата на Уил Каткарт нараства до невероятни размери.

– Ами нашата дружба! – възкликва той. – Нашата...

– Мили мой, Уил – прекъсва го Ингърфилд, - няма да се намерят много приятели, на които бих дал триста фунта и да не се опитам после да си ги получа обратно. И, разбира се, ти съвсем не си сред тях.

– Дай да сключим сделка – продължава той. – Намери ми жена и в деня на сватбата аз ще ти върна тази полица и ще ти дам, може би още два стотака допълнително. Ако до края на следващия месец ти не ме

представиш на жена, която е достойна да стане и е съгласна да стане мисис Джон Ингърфилд, аз ще откажа да отсроча полицата.

Джон Ингърфилд отново пълни чашата си и радушно подмества бутилката към госта, който обаче, въпреки своите навици, не ѝ обръща внимание, а съсредоточено разглежда катарамите на своите обувки.

– Ти това сериозно ли? – пита накрая.

– Съвършено сериозно – идва отговорът. – Аз искам да се ожена. Жена ми трябва да е лейди по рождение и по възпитание. Трябва да бъде от добро семейство, достатъчно добро, за да застави обществото да забрави за моята фабрика. Тя трябва да бъде красива, млада и обаятелна. Аз съм всичко на всичко търговец. Нужна ми е жена, способна да поеме светската част на моя живот. Сред познатите ми няма такава жена. Обръщам се към тебе, защото ти, доколкото ми е известно, си близко свързан с онзи кръг, в който трябва да се търси.

– Ще бъде доста трудно да се намери лейди, която да отговаря на всичките тези изисквания и която би се съгласила с подобни условия – не без ирония произнася Каткарт.

– Искам ти да намериш такава, която да се съгласи – възразява Джон Ингърфилд.

С настъпването на вечерта Уил Каткарт си тръгва сериозен и загрижен; а Джон Ингърфилд в размисъл се разхожда напред и назад по пристана, понеже миризмата на масло и сланина е станала отдавна сладка за него и му е приятно да съзерцава лунните отблясъци върху купчините от бъчви.

Минават шест седмици. В първия ден на седмата седмица Джон вади полицата на Уил Каткарт от големия сандък, където тя се пази и я слага в по-малка кутия, която лежи върху бюрото и е предназначена за по-срочни и неотложни документи.

След два дни Каткарт пресича мръсния двор, минава през кантората и, влизайки в светилището на своя приятел, затваря вратата зад себе си.

С ликуващ вид потупва мрачния Джон по гърба.

– Намерих, Джек! – възкликва. – Не беше лесно, трябва да ти кажа: наложи се да разпитвам недоверчиви възрастни вдовици, да подкупвам доверени слуги, да изтръгвам сведения от домашни приятели. Дявол да го вземе, след всичко това бих могъл да постъпя на работа като главен шпионин на цялата кралска армия.

– Хубава ли е? – интересува се Джон, без да престава да пише.

– Дали е хубава! Мили Джек, ти ще се влюбиш до уши само като я

видиш. Може би е малко хладна, но това е тъкмо което ти е нужно.

– От добро семейство? – подписвайки и сгъвайки току-що завършеното писмо.

– Дотолкова добро, че в началото не смеех и да мечтая за нея. Но тя е здравомислеща девойка без всякакви там глупости, а семейството е бедно като семейство църковни мишки. И ето – работата е там, че ние с нея станахме отлични приятели и тя ми каза откровено, че иска да се ожени за богат човек, безразлично за кого именно.

– Това звучи обещаващо – отбелязва предполагаемият жених със своята своеобразна суха усмивка. – Кога ще имам щастието да се видя с нея?

– Днес вечерта ще отидем с теб в Ковънт гардън – отговаря Уил. – Тя ще бъде в ложата на лейди Хетърингтън и аз ще те представя.

И тъй, вечерта Джон Ингърфилд отива в театъра Ковънт гордън и кръвта в жилите му тече съвсем малко по-бързо, отколкото, когато се отправя към пристанището да купува масло; той предпазливо разглежда предложената стока от другия край на залата, одобрява я, представен ѝ е и след по-близкия оглед я одобрява още повече, получава покана да посещава дома ѝ, посещава го доста често и всеки път се чувства все по-удовлетворен от ценността, качеството и другите достойнства на стоката.

Ако Джон Ингърфилд искаше от своята бъдеща съпруга единствено тя да е красива светска машина, то в тази жена той безусловно откриваше своя идеал. Анна Сингълтън, единствената дъщеря на неудачника, но необикновено обаятелния баронет сър Хари Сингълтън /според слуховете по-обаятелен извън семейния кръг, отколкото вътре в него/, се оказала прекрасно възпитана девойка, изпълнена с величава грация. От нейния портрет, дело на четката на Рейнолдс, портрет, който и днес виси над ламперията в една от старите зали на Сити, ви гледа лице поразително красиво и умно, но заедно с това извънредно хладно и безсърдечно. Това е лице на жена, уморена от света и в същото време презираща го. В старите жълти страници на семейните писма, където мастилото е изсветляло, може да се намерят немало критически бележки по повод този портрет. Авторите на писмата твърдят, че ако портретът въобще притежава някаква прилика с оригинала, то Анна очевидно се е променила силно в сравнение с годините на своето моминство, понеже те добре помнят, че тогава нейното лице е излъчвало весело и ласкаво изражение.

Тези, които я познавали от по-късно казват, че това изражение се

върнало към края на живота ѝ, а мнозина даже отказват да повярват, че красивата лейди с презрителната усмивка, изобразена на портрета е същата тази жена, която нежно и съчувствено се е привеждала над тях...

Но по време на странното сватосване на Джон Ингърфилд, това е била Анна Ингърфилд, нарисуваната на портрета на сър Джошуа и такава тя още повече се харесвала на Джон Ингърфилд.

Сам той не свързвал с женитбата си никакви чувства и тя също, което опростявало работата. Той ѝ предложил сделка и тя приела предложението. По мнението на Джон отношението ѝ към брака било напълно нормално за една жена. Главите на твърде младите момичета обикновено са пълни с романтични нелепости. И за него, и за нея би било по-добре, ако тя се е избавила от това.

– Нашият съюз ще бъде основан на здравия смисъл – казал Джон Ингърфилд.

– Да се надяваме, че опитът ще бъде успешен – отвърнала Анна Сингълтън.

Глава втора

Но опитът е неуспешен. По божите закони мъжът трябва да купи жената, а жената да се отдаде на мъжа за друг вид плащане, а не за единия здрав смисъл. Здравият смисъл не се котира на брачния пазар. Мъжът и жената, явили се там с портмоне, в което няма нищо друго, освен здрав смисъл, нямат право да се оплакват, ако след завръщането си въкъщи открият, че са сключили неудачна сделка.

Джон Ингърфилд, предлагайки на Анна да стане негова жена, не изпитвал към нея повече любов, отколкото към някой разкошен предмет от обстановката, купен по същото време и даже не се опитвал да се преструва. Но дори и да се бил опитал, тя все едно, нямало да му повярва; понеже на своите двайсет и две години Анна Сингълтън вече знаела много и разбирала, че любовта – това е само метеор в небето на живота, а истинската пътеводна звезда е златото. Анна Сингълтън била вече изпитала любовта и я погребала в дълбините на душата си, а за да не може призракът да се възнесе оттам, върху гроба нахвърляла камъните на безразличието и презрението, както правели това много други жени преди и след нея. Някога си на Анна Сингълтън ѝ се присънила чудна история. Въсъщност, било история стара като света, а може би и още по-стара даже, но на момичето тогава тя се сторила нова и прекрасна. Там имало всичко, което се полага: юноша и девойка, клетви за вярност, богати годеници, безсърдечни родители, любов, достойна да хвърлиш заради нея предизвикателство към целия свят. Но в този неин сън изведнъж долетяло писмо направо от действителността. Било жално и безпомощно: „Ти знаеш, че обичам само теб – било написано там, – моето сърце до смъртта ми ще ти принадлежи. Но баща ми заплашва да прекрати издръжката ми, а ти знаеш, че аз нямам нищо, освен дългове. Някои я намират красива, но може ли тя да се сравни с теб? О, защо парите са нашето вечно проклятие?“ – и множество други подобни въпроси, за които няма отговор, множество проклетия към съдбата, към бога и хората и множество жалби спрямо собствената горчива съдба.

Анна Сингълтън дълго чела писмото. Накрая станала, разкъсала листа на парчета и със смях го захвърлила в огъня и когато пламъкът бликнал и угаснал, тя почувствала, че и животът ѝ угаснал заедно с него: не знаела, че разбитите сърца могат да бъдат излекувани.

Когато Джон Ингърфилд се сватосва с нея и не казва нито дума за

любов, споменавайки само за парите, тя чувства, че това вече е искреният глас, на който може да вярва. Приятно е да бъдеш богата стопанка на разкошен дом, да устройваш пищни приеми, да смениш грижливо скриваната нищета с открито охолство. И всичко това ѝ предлагат на същите условия, каквито и самата тя би поставила. Ако ѝ предложили още и любов, тя би отказала, знаейки, че няма какво да даде в замяна.

Но едно е, когато жената не иска привързаност, а съвсем друго, когато е лишена от нея. С всеки изминат ден атмосферата на разкошния дом в Блумсбъри все по-силно вледенява сърцето ѝ. От време на време гостите го стоплят за няколко часа и си отиват, след което там става още по-хладно.

Старае се да бъде безразлична към мъжа си, но живите същества, събрани заедно не могат да са безразлични един към друг. Мъжът и жената трябва да се обичат или да се ненавиждат, да изпитват симпатии или антипатии в зависимост от това, доколко тесни или разхлабени са свързващите ги възли. По взаимно желание връзките на техния брак са дотолкова свободни, доколкото позволява приличието и поради това нейното отвращение към него не напуска рамките на благоприличието.

Тя често изпълнява поетите задължения, понеже Сингълтънови също притежават свой кодекс на честта. Нейната красота, очарование, такт, нейните връзки му помагат да прави кариера и да удовлетворява своето честолюбие. Тя му отваря врати, които в друг случай за него биха останали затворени. Общество, което в друг случай би минало покрай него с презрителна усмивчица, сяда край масата му. Нейните желания и интереси са неотделими от неговите. Своя дълг на съпруга тя изпълнява във всичко, стремейки се да му угоди, мълчаливо понася редките му ласки. Всичко, предвидено в сделката, тя ще изпълни точно.

От своя страна и той също играе своята роля добросъвестно, като делови човек; нещо повече: ако се сети, че угаждайки ѝ, не изпитва никакво удоволствие – изпълнява всичко не без великодушие. Той е винаги внимателен и почтителен към нея, постоянно проявява учтивост, която не е по-малко искрена от това, че не е спонтанна. Всяко изречено от нея желание се изпълнява, всяко изразено неудоволствие се взима под внимание. Знаейки, че присъствието му ѝ действа угнетяващо, Джон Ингърфилд се стреми да не ѝ досажда по-често, отколкото е необходимо.

От време на време той се пита, и не без основание, какво му е донесла женитбата, действително ли шумният светски живот е онази интересна игра, с която можеш да запълниш свободното време, и още – не е

ли бил по-щастлив в своята квартира над кантората, отколкото в тези разкошни, бляскави стаи, където винаги изглежда и се чувства като неканен гостенин.

Близостта с жената породи у него едно-единствено чувство – чувство на снизходително презрение. Тъй както няма равенство между мъжа и жената, тъй не може да има и уважение. Тя – това е съвършено друго същество. Той е в състояние да гледа на нея или като на нещо по-висше, или като на нещо по-низше. В първия случай мъжът е в по-голяма или в по-малка степен влюбен, а любовта бе чужда за Джон Ингърфилд. Даже когато използва за своите цели нейната красота, очарование, такт, той презира тези качества като оръжие на слабия пол.

Тъй и живеят те в своя огромен дом, Джон Ингърфилд и неговата жена Анна, далечни и чужди един за друг и нито един от тях не проявява желание да опознае другия по-близко.

Той никога не говори с нея за работата си, а тя никога не го разпитва. За да се възнаградя за тези кратки часове, в които му се налага да се откъсне от своите дела, става по-суров и взискателен; той става по-строг стопанин, неумолим кредитор, алчен търговец, измъквайки от хората всичко до последното копче, трескаво стремейки се да забогатее още повече, за да получи възможност да похарчи повече пари в играта, която от ден на ден му се струва все по-изморителна и неинтересна.

И купчините бъчонки на неговите пристани растат и се умножават; неговите кораби и шлепове плават по мръсната река в безкрайни кервани; покрай неговите плувнали в мазнина котли се роят все повече изнемогващи, мръсни създания, превръщащи маслото и маста в злато.

Но ето, че веднъж през лятото, от своето гнездо далеч на Изток излита към Запад зловеща твар. Повъртайки се над предградието Лаймхаус, виждайки тук теснотията и боклуците, усещайки примамващото зловоние, тя се снижава.

Името на тази твар е – тиф! Отначало тя се стаява незабелязана, набъбвайки от тлъстата и обилна храна, която намира в околностите, но накрая, ставайки твърде едра, за да се крие и по-нататък, нагло показва своята чудовищна глава и бялото си лице на Ужаса с крясък се понася по улици и улички, втурва се в кантората на Джон Ингърфилд и гръмко обявява за себе си.

Джон Ингърфилд за известно време потъва в размисъл. После възсяда коня си и през бабуни, втвърдени коловози и ями с всичка сила препуска към вкъщи.

В антрето той се среща с Анна и я спира.

– Не се приближавайте до мен – говори съвсем спокойно. – В Лаймхаус има епидемия; казват, че болестта се предава и от здрави хора. По-добре е да напуснете Лондон за няколко седмици. Заминете при баща си; когато всичко свърши, ще дойда да ви взема.

Той я избикаля далеко и се качва горе, където в продължение на няколко минути разговаря със своя камердинер. И щом се спуска обратно, отново се хвърля върху седлото и заминава.

Изчаквайки малко, Анна се качва в неговата стая. Слугата, на колелне, подрежда един куфар.

– Къде ще го откарате? – пита тя.

– На пристанището, господарке – отвръща слугата. – Мистър Ингърфилд възнамерява да прекара там ден или два.

Тогава Анна се настанява в голямата пуста гостна и на свой ред започва да размишлява.

Джон Ингърфилд, завръщайки се в Лаймхаус, вижда, че за краткото време на неговото отсъствие епидемията се е разпространила силно. Раздухан от страха и невежеството, захранен от нищетата и мръсотията, този бич, подобно на огън обхваща квартал след квартал. Болестта, дълго време таила се, сега се появява едновременно на петдесет различни места. Няколко нито една улица, нито един двор, покрай които да е отминала току-така. Повече от десет от работниците на Джон вече са се тръшнали. Двама са паднали мъртви край котлите само в последния час. Паниката достига невероятни размери. Мъже и жени разкъсват дрехите си, за да видят нямат ли петна или обриви, намират ги или си въобразяват, че ги намират и с крясъци, полу-облечени, изхвърчат на улицата. Двама души, срещайки се в тесен проход, се хвърлят назад, бойки се даже да преминат близо един до друг. Някакво момче се навежда да почеше крака си – движение, което в нормални условия не би предизвикало в тези квартали никакво удивление. Но моментално всички, обхванати от ужас излитат от стаята и по-силните премачкват по-слабите в стремеха си да избягат и да се скрият.

В същото време няколко организирана борба с болестта. В Лондон се намерили добри сърца и ръце, готови да окажат помощ, но те били още недостатъчно сплотени да противостоят на толкова стремителен враг. Има немало болници и благотворителни заведения, но повечето от тях се издържат в Сити със средствата на бащите на града изключително за бедни граждани и за членовете на гилдиите. Немногочислените безплатни болници са зле оборудвани и вече препълнени. Мръсният, разположен встрани Лаймхаус, забравен от всички, лишен от всякаква

помощ, е принуден да се защитава със собствени сили.

Джон Ингърфилд събира старците и с тяхна помощ се опитва да събуди здравия смисъл и разсъдък у своите обезумели от ужас работници. Стойки на стъпалата пред кантората си и обръщайки се към най-малко изплашените от тях, той говори за това, каква опасност представлява паниката и ги призовава към спокойствие и мъжество.

– Трябва да посрещнем бедствието и да се борим с него като мъже! – крещи той със силен, покриващ шума глас, който неведнъж е свършил работа на Ингърфилдовци по полесраженията и в разбуненото море. – Сред нас не трябва да има страхлив егоизъм и малодушно отчаяние. Ако ни е съдено да умрем, ще умрем, но с божията помощ, ще се постареем да оживеем. Във всеки случай ще се сплотим и ще си помагаме. Аз няма да замина оттук и ще направя за вас всичко, което е по силите ми. Нито един от моите хора няма да остане без помощ.

Джон Ингърфилд замлъква и когато звуците на неговия силен глас затихват в далечината, зад гърба му се раздава нежен глас, чист и твърд:

– Аз също дойдох тук, за да бъда с вас и да помагам на своя съпруг. Ще се грижа за болните и се надявам, че ще бъда полезна. Моят съпруг и аз съчувстваме на вашата беда. Уверена съм, че ще бъдете мъжествени и търпеливи. Ние заедно ще направим всичко възможно и няма да губим надежда.

Той се обръща, готов да види зад себе си пустиня и да се удиви от внезапното помрачаване на неговия трезв до този миг разсъдък. Тя поставя ръката си в неговата и те се вглеждат един друг в очите; и в този миг, за първи път в живота им тези двама души истински се виждат.

Не казват нито дума. За разговори няма време. Имат сума ти работа, срочна работа и Анна се захваща за нея с алчността на жена, дълго време жадуваща за труда, който носи радост.

И като гледа как бързо и спокойно се движи тя посред обезумялата тълпа, разпитвайки, успокоявайки, меко отдавайки разпореждания, у Джон възниква мисълта: прав ли е да ѝ позволява да остане тук и да рискува живота си заради неговите хора? И веднага след това друга мисъл: а как би могъл да ѝ попречи? Понеже през този час той осъзнал, че Анна – не е негова собственост; че той и тя – като че са две ръце, подчиняващи се на един господар; че работейки заедно и помагайки си, те не бива да си пречат.

Засега още Джон не съвсем и не докрай разбира това. Самата тази мисъл му се струва нова и странна. Чувства се като дете във вълшебна приказка, внезапно открило, че дърветата и цветята, покрай които

небрежно е преминавало хиляди пъти, могат да мислят и да говорят. Веднъж, шепнейки я предупреждава, че всичко е трудно и опасно, но тя му отговаря просто: „Дължна съм да се грижа за тези хора тъй, както и ти. Това е моята работа...“ – и той повече не настоява.

Анна притежава чисто женско умение да се грижи за болните, а нейният остър ум заменя от опита. Надниквайки в две-три мръсни бърлоги, където живеят тези хора, тя се убеждава, че за да бъдат спасени, болните трябва да се изведат по-скоро оттук. И решава да превърне огромната кантора – дълга висока стая в другия край на пристанището – във временна болница. Вземайки за помощници седем или осем жени, на които може да се довери, тя пристъпва към осъществяването на своя замисъл. Тя се отнася към счетоводните книги като че ли са стихосбирки, а приходните и разходни ордери, все едно, че са улични балади. Възрастните чиновници стоят зашеметени, представяйки си, че е дошъл краят на света и светът наистина стремително се бухва в пустотата, но ето, че тяхното бездействие е забелязано и тях самите ги заставят да извършат светотатство и да помогнат в разрушаването на собствения храм.

Анна отдава разпорежданията си ласкаво, с най-очарователната своя усмивка, но все пак нейните разпореждания си остават разпореждания и на никого не минава през ум да им се противи. Джон – суровият, властен, непреклонен Джон, към когото от деветнайсет години, от времето, когато е свършил търговското училище на Тейлър, никой не се е обръщал с тон по-повелителен от плаха молба, и който ако се случи нещо подобно, би решил, че внезапно са се нарушили законите на природата – неочаквано за себе си се оказва на улицата, бърза към аптекаря, за миг забавя крачки, съобразявайки защо и за кого прави това, недоумявайки кой му заповядва да отиде там и бързо да се върне обратно, изумява се кой е посмял да му нарежда, спомня си, че е заповядала Анна, не знае какво да мисли за това, но бързо продължава пътя си. Той „живо се връща обратно“, получава похвала за това, че се е върнал толкова пъргаво и е доволен; и отново го изпращат на друго място със заръка нещо да каже като стигне там. Той тръгва понеже постепенно свиква с това, че го командват. В средата на пътя го обхваща силна тревога, тъй като, опитвайки се да си повтори поръката, за да се убеди, че я е запомнил, открива, че я е забравил напълно. Спира развълнуван и дълбоко обезпокоен, размисля дали да не съчини нещо, тревожно мери шансовете – какво ще стане, ако постъпи така и всичко после се разкрие. Внезапно, за свое дълбоко изумление и радост, той си спомня дума по дума

какво му е било наредено и хуква по-нататък, отново и отново повтаряйки си поръчаното...

Прави още няколко крачки и тогава се случва едно от най-необичайните събития, случили се на тази улица дотогава и след това: Джон Ингърфилд се размива.

Джон Ингърфилд от Лаймхаус, преминавайки две трети от улицата Крик-Лейн, мърморейки нещо под носа си и гледайки в земята, спира напред платното и се смее; и някакво малко момче, което после ще разказва за това до края на дните си, го вижда и го чува и колкото му държат краката се втурва към вкъщи, за да съобщи удивителната новина, и майка му добре го напердашва заради това, че говори глупости.

Целият този ден Анна се труди героично и Джон ѝ помага, а понякога ѝ пречи. С настъпването на нощта малката болница е готова, три легла са поставени и заети; и ето сега, когато е направено всичко възможно, те с Джон се качват горе в неговите предишни стаи, разположени над кантората.

Джон я въвежда там не без опасения, понеже в сравнение с дома в Блумсбъри те изглеждат бедни и жалки. Настанява я в креслото пред камината, моли я да си почине, а след това помага на старата икономка, която никога не се е отличавала с особена съобразителност, а сега е съвсем обезумяла от страх, да сложи масата.

Анна наблюдава как той се движи из стаята. Тук, където е минал неговият истински живот, той е може би повече приличащ на самия себе си, отколкото в чуждата му светска обстановка; и този прост фон, очевидно го осенява в по-изгодна за него светлина; Анна е поразена, как не е забелязала това по-рано; как не е забелязала, че той е добре скроен, красив мъж. И че съвсем не е стар. Какво, нима всичко е заради лошото осветление? Изглежда почти млад. А и защо да не изглежда млад, след като едва е навършил трийсет и шест, а на тази възраст мъжът е в разцвета си? Анна недоумява защо винаги преди е мислила за него като за възрастен човек.

Над голямата камина виси портретът на един от предците на Джон – същият този мъжествен капитан Ингърфилд, предпочел да встъпи в бой с кралската фрегата, но да не даде своя матрос. Анна мести очи от мъртвото лице на живото и улавя явно сходство между тях. Притваряйки клепачи, тя вижда пред себе си суровия капитан, хвърлящ срещу врага своето предизвикателство и лицето му е същото като на Джон няколко часа по-рано, когато той заявява: „Аз ще остана тук с вас и ще направя за вас всичко, което е по силите ми. Никой от моите хора няма да

остане без помощ.“

Джон ѝ поднася стол и в същия миг върху него пада светлината. Тя бегло хвърля поглед към лицето му – силно, сурово, красиво лице на човек, способен на благородни постъпки. Анна се замисля – гледал ли е той някога към някого с нежност; внезапно усеща остра болка; отхвърля тази мисъл като невъзможна; опитва се да си представи как той би изразил нежността си; чувства, че би искала да види на това лице израз на нежност просто от любопитство; размишлява – ще ѝ се удаде ли да пробуди нещо такова някога.

Събужда се от своя размисъл, когато Джон с усмивка ѝ съобщава, че вечерята е готова и те седат един срещу друг, чувствайки странно смущение.

С всеки изминат ден работата става все по-напрегната; с всеки изминат ден врагът става все по-силен, безпощаден, непреодолим, и с всеки изминат ден, борейки се против него, Джон Ингърфилд и жена му се сближават все повече и повече. В битката за живот се познава цената на единението. За Анна е приятно, чувствайки крайна умора, да повдигне глава и да види, че той е наблизо; приятно ѝ е сред обкръжаващия тревожен шум да чуе гръмогласния му вик.

И, виждайки как красивата фигура на Анна се движи назад и напред, сред ужаса и мъката, виждайки нейните красиви бързи ръце, извършващи своето свято дело, нейните проникващи в душите очи, в които проблясва дълбока нежност; слушайки нейния ласкав чист глас, когато тя се смее, радвайки се заедно с другите, когато успокоява възбудените, когато меко нарежда и кротко умолява, Джон чувства как в мозъка му приплъзват странни нови мисли относно жените въобще и спрямо тази жена в частност.

Веднъж, ровейки из старите чекмеджета, той случайно намира книжка с разкази от Библията с цветни картинки. Любвеобилно преобръща изпокъсаните страници, спомняйки си отдавна отминали празнични дни. Особено дълго разглежда една от картинките, изобразяваща група ангели: струва му се, че у най-младия ангел, с лице, по-малко сурово, отколкото на останалите, открива черти, сходни с тези на Анна. Внезапно го осенява мисълта: как красиво би били да се наведеш и да целунеш нежните крака на такава жена! И помисляйки това, той се възпламенява като момче.

Тъй върху почвата на човешките страдания израстват цветовете на човешката любов и човешкото щастие и разсипват семената на безкрайното съчувствие към хорските несгоди, понеже всичко в света е

създадено от Бога с една благородна цел.

При мисълта за Анна лицето на Джон се смекчава и той става по-малко суров; при спомена за него нейната душа става по-твърда, по-дълбока, по-пълна. Всички помещения на склада се превръщат в болнични стаи и малката болница е отворена за всички, понеже Джон и Анна чувстват – целият свят се състои от техни хора. Камарите с бъчви са изчезнали – откарали са ги в Улулич и Грейзънд, разкарали са ги наистина и са ги хвърлили там, където са намерили свободно място, като че ли маслото и маста, и златото, в което те могат да се превърнат, нямат на този свят особено значение и не си струва да се мисли за тях тогава, когато трябва да се помогне на братята в беда.

Дневният труд им се струва лек в очакване на часа, когато ще останат сами двамата в старата невзрачна стая на Джон над кантората. Наистина, на страничния наблюдател ще се стори, че те скучаят в тези часове; те са странно свенливи, странно мълчаливи, боят се да дадат воля на думите, усещайки бремето на ненаказаните мисли.

Една вечер Джон, заговаряйки не защото изпитва от това особена нужда, а по-скоро, за да чуе гласа на Анна, споменава курабийките като кулинарен връх на неговата икономка и твърди, че няма нищо против да разбере дали тя не е забравила своето изкуство.

С потрепващ глас, като че курабийките са някаква особена щекотлива тема, Анна съобщава, че и тя самата с успех ги е приготвяла някога си. Джон, на когото винаги са внушавали, че такъв талант е необикновено рядък и по правило се предава по наследство, учтиво се съмнява в способностите на Анна и почтително предполага, че тя има предвид в случая кифлички с пълнеж. Анна възмутено отрича подобно подозрение и заявява, че прекрасно знае разликата между курабийките и кифличките с пълнка, предлага да докаже своето умение, стига само Джон да се спусне с нея в кухнята и да намери всичко необходимо.

Джон приема предизвикателството и неловко повежда надолу Анна, подкрепяйки я с едната си ръка и държейки свещ в другата. Наближава единайсет и старата икономка спи. При всяко поскърцване на стълбите те замират и се ослушват – дали не са я събудили. След което, уверили се, че всичко е наред, отново се прокрадват напред, подавайки смеха си и разпитвайки се тревожно един друг почти на шега, какво би казала проклетата бабичка, ако изведнъж слезе и ги завари.

Те стигат до кухнята по-скоро благодарение на дружелюбието на котката, тъй като Джон слабо познава географията на собствената си къща; Анна разпалва огъня и очиства масата. Каква помощ би могъл да й

окаже Джон и защо е било нужно той да я съпровожда, за нея съвсем не би било лесно да даде отговор. Що се отнася до намирането на „всичко необходимо“, той няма ни най-малка представа кое къде е и по природа му липсва съобразителност. Когато го молят да открие брашното, той прилежно го търси в чекмеджето на кухненската маса, когато го пращат за точилка – външният вид и основните признаци на която са му описани, за облекчаване на задачата, – той след дълго отсъствие се връща, носейки чука от хаванчето. Анна му се смее; но, честно казано, може да се забележи, че и тя е не по-малко несръчна, понеже когато ръцете ѝ са вече целите в брашно, чак тогава ѝ хрумва, че не е взела всички необходими мерки за приготвяването на каквато и да било храна – просто не си е запретила ръкавите.

Протяга към Джон ръце, първо едната, а после и другата и ласкаво го моли той да свърши тази работа. Джон е много туткав и тромав, но Анна е необикновено търпелива. Дюйм след дюйм той подвива черния ръкав, откривайки бялата заоблена ръка. Стотици пъти е виждал тези прекрасни ръце, оголени до раменете, блестящи от скъпоценности, но никога досега не е забелязвал тяхната удивителна красота. Исква му се да ги усуче около шията си и в същото време, изпитвайки танталови мъки, се бои, че докосването на неговите треперещи пръсти може да ѝ е неприятно.

Анна му благодари и се извинява за причиненото безпокойство, а той, промърморвайки нещо безсмислено, мълчи глупаво и я гледа. Очевидно, на Анна ѝ стига една ръка за приготвянето на курабийките, защото другата остава да лежи в бездействие върху масата – много близко до ръката на Джон, а тя сякаш не забелязва това, изцяло погълната от работата си.

По какъв начин е възникнало у него това желание, кой го е подтикнал него, мрачния, трезв, делови Джон към толкова романтична постъпка, навеки ще остане тайна; но в един миг той се отпуска на колене и покрива с целувки обрашнената ръка, а в следващия миг ръцете на Анна се увиват около врата му и устните ѝ се притискат към устните му; и ето, че стената, която ги е разделяла, рухва и дълбоките води на тяхната любов се сливат в един стремителен поток.

С тази целувка те встъпват в нов живот, където не е необходимо непременно да ги последваме. Сигурно този живот, изпълнен с необикновената красота на самозабравата и взаимната преданост е може би твърде идеален, за да остане задълго непомрачен от земните горести.

Тези, които ги помнят от онова време, говорят за тях, снизявайки

глас като за видения. В онези дни лицата им като че излъчваха сияние, а в гласовете им звучеше неизказана нежност.

Те забравят за почивката и като че ли не усещат умора. Денем и нощем се явяват ту тук, ту там сред сразените от нещастieto хора, носейки със себе си изцеление и покой; но ето, че накрая болестта подобно на наситил се хищник, бавно се оттегля в бърлогата си и всички се ободряват и въздъхват с облекчение.

Веднъж, връщайки се от обиколката, продължила по-дълго от обикновеното, Джон усеща как някаква слабост обхваща ставите му и се стреми по-скоро да се добере до дома си и да почине. Анна, не лягала през цялата изминала нощ, вероятно спи; като не иска да я безпокои, той минава в столовата и се разполага в креслото срещу камината, поставяйки крака на решетката; с протегнати към огъня ръце, продължава да трепери.

Полумракът изпълва стаята, съгъстявайки се постепенно. Джон равнодушно мисли колко бързо лети времето. Малко след това чува наблизо глас, който му е много познат, макар и да не е в състояние да си спомни на кого принадлежи. Не извърща глава, но вяло се ослушва. Гласът говори за маста: сто двадесет и четири бъчви с мас и всички да се поставят една в друга. Това е невъзможно, обидено се оплаква гласът. Те не влизат една в друга. Безполезно е да се опитаме да ги напъхаме. Виж: те отново се разсипват.

В гласа звучи раздразнение и умора. Господи! Какво там им е нужно? Нима не виждат, че е невъзможно? Какви идиоти!

Внезапно той познава гласа, скача и диво се озърта, старейки се да разбере къде е. С огромно напрежение на волята успява да удържи изпълващото се съзнание. Възвръщайки своята увереност, крадешком се измъква от стаята и се спуска по стълбите.

В антрето спира и се ослушва; в къщата е тихо. Добира се до стълбата, водеща към кухнята и тихо вика икономката, която се качва при него, задъхвайки се и пъшкайки на всяко стъпало. Без да се приближава до нея, той с шепот пита къде е Анна. Икономката отговаря, че Анна е в болницата.

– Кажете й, че внезапно са ме извикали по работа – бързо шепне той. – Ще отсъствам няколко дни. Помолете я да се махне оттук и да си отиде къщи. Сега тук могат да минат без нея. Кажете й да си отиде къщи незабавно. Аз също ще отида там.

Той се насочва към вратата, но спира и отново се оглежда.

– Кажете й, че я моля, умолявам я да не остава тук повече нито миг.

Най-страшното е отминало. Сега може да я смени всяка болногледачка. Кажете ѝ, че трябва да се прибере вкъщи още до довечера. Ако ме обича, нека си иде незабавно.

Икономката, леко смутена от неговата разпаленост, обещава да предаде всичко това и се спуска надолу. Той взима шапката и палтото си от стола, където ги е захвърлил и отново тръгва към вратата. Но в същия миг тя се отваря и влиза Анна.

Той се хвърля назад в тъмнината и се притиска до хладната стена. Анна със смях го вика, а след това, тъй като той не отговаря, пита с тревожен глас:

– Джон... Джон... мили! Ти ли си? Къде си?

Със стаен дъх той още по-дълбоко се вмъква в тъмния ъгъл; Анна мисли, чу тъй ѝ се е привидяло в полумрака, преминава покрай него и се качва по стълбите.

Тогавя той се промъква към изхода, изскача на улицата и затваря зад себе си вратата.

След няколко минути старата икономка се качва горе и ѝ предава думите на Джон. В пълно недоумение Анна подлага бедната бабичка на суров разпит, но не постига нищо особено. Какво значи всичко това? Каква „работа“ може да застави Джон, който в продължение на десет седмици не е и помислял за работа да я напусне по такъв начин – без да каже дума и без да я целуне! Внезапно си спомня, че преди няколко минути го е повикала, когато ѝ се стори, че го вижда и той не е отговорил; ужасната истина неумолимо се изправя пред нея.

Тя отново завързва лентата на своята шапка, спуска се долу и излиза на мократа улица. Бързо се отправя към дома на единствения живеещ наблизко доктор – едър, груб човек, който в течение на тези два страшни месеца е бил главната им опора и поддръжка. Докторът я посреща на вратата и по неговия смутен израз, тя веднага се досеща за всичко. Той напразно се опитва да я разубеди: откъде би могъл да знае къде е Джон? Кой ѝ е казал, че Джон се е разболял – такъв голям, силен, як юначага. Тя май се е преуморила и заради това епидемията не ѝ излиза от главата. Трябва незабавно да се върне вкъщи иначе и самата тя ще се разболее. И наистина с нея това може да се случи значително по-скоро, отколкото с Джон.

Анна изчаква, докато той, разхождайки се назад и напред из стаята, свършва със своите тромави фрази и меко, без да обръща внимание на неговите уверения, казва:

– Ако вие не ми кажете, аз ще го узная от някого друго и то толкоз.

След което, улавяйки в него секундно колебание, поставя малката си длан върху грубата му лапа и с наглостта на горещо любеща жена изглежда от него всичко, което той е обещал да държи в тайна.

И все пак, той я спира, когато тя се готви да си тръгне.

– Не го тревожете сега – казва. – Той ще се развълнува. Почакайте до утре.

И ето, че в същото време, когато Джон брои безкрайните бъчвички с мас, Анна седи до леглото му и се грижи за своя последен „пациент“.

Нерядко в бълнуването си той я вика и тя хваща горещата му ръка и я държи в своите ръце, докато той не заспи.

Всяка сутрин пристига докторът, преглежда го, задава няколко въпроса и прави няколко обичайни наставления, но не казва нищо определено. Да се опитва да я мами е безполезно.

Бавно се влачат дните в полутъмната стая. Анна вижда как негови-те слаби ръце изтъняват все повече и как хлътналите му очи се уголемяват; и все пак тя остава странно спокойна и като че удовлетворена от нещо.

Малко преди края настъпва миг, когато Джон се връща в съзнание.

Той я поглежда с благодарност и упрек.

– Анна, защо си тук? – пита тихо и с труд. – Нима не ти предадоха моята молба?

В отговор тя го гледа с бездънните си очи.

– А нима ти би заминал и би ме оставил да умирам тук? – го запитва тя със слаба усмивка.

Още по-ниско се навежда над него, така че меките ѝ коси докосват лицето му.

– Нашите съдби бяха слети в едно, любими – шепне тя. – Аз не можех да живея без тебе, това е известно на бога. Ние винаги ще сме заедно.

Тя го целува, поставя главата му на гърдите си и го гали нежно, както се гали дете, и той я прегръща със слабите си ръце.

Скоро тя почва да чувства как тези ръце почват да изстиват и внимателно го отпуска в леглото, за последен път го поглежда в очите, а после закрива клепаците му.

Работниците искат разрешение да го погребат в близкото гробище, за да не се разделят никога с него; като получават съгласието на Анна, те всичко приготвят сами, за да бъде всичко направено от любящи ръце. Те го поставят до църковната врата, за да минават близо до него, влизайки и излизайки; и един от тях, изкусен каменоделец изработил

надгробен камък.

Отгоре издълбал барелеф, изобразяващ добрия самарянин, който се е навел над страдащ брат, а отдолу надпис: „В памет на Джон Ингърфилд“.

Освен това, искал да изпише още и стих от Библията, но грубоватият доктор го възпрял:

– Оставете по-добре място за в случай, че се наложи да добавим още едно име.

И за късо време камъкът остава недовършен, докато след няколко седмици същата ръка не добавя: „и на жена му Анна“.

КРАЙ

© Екатерина Димитрова, превод от английски

Jerome K. Jerome
In Remembrance of John Ingerfield and of Anne, His Wife, 1894

Сканиране, разпознаване и редакция: Теодора, 2008

Публикация

Джеръм К. Джеръм. Джентълмени и привидения. Разкази
Съставителство и превод: Екатерина Димитрова
Selekt ABC, София, 1993
Печат: Полипринт, Враца
255 с.

John Ingerfield and Other Stories, 1894

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/6764>]